KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 8 päivänä joulukuuta 1999,

toimenpiteestä, jonka Alankomaat aikoo toteuttaa sikojen keräyskeskusten rationalisoimiseksi

(tiedoksiannettu numerolla K(1999) 5209)

(Ainoastaan hollanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(2000/386/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

on mainitun artiklan ([1]) mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I **Menettely**

(1) Alankomaat on ilmoittanut yllä mainitusta toimenpiteestä komissiolle 6 päivänä elokuuta 1998 päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi 10 päivänä elokuuta 1998. Alankomaat on toimittanut komissiolle lisätietoja 29 päivänä syyskuuta 1998 päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi 5 päivänä lokakuuta 1998, sekä 3 päivänä marraskuuta 1998 päivätyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi 5 päivänä marraskuuta 1998. Alankomaiden hallituksen edustajien kanssa on pidetty 7 päivänä joulukuuta 1998 kokous, jonka yhteydessä on toimitettu lisätietoja.

(2) Komissio on ilmoittanut Alankomaille 3 päivänä helmikuuta 1999 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa tämän toimenpiteen osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely.

([1]) EYVL C 108, 17.4.1999, s. 5.

(3) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([1]). Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa tästä toimenpiteestä.

(4) Komissio on saanut huomautuksia asianomaisilta. Komissio on toimittanut huomautukset Alankomaille lausuntoa varten ja saanut sen lausunnon 30 päivänä heinäkuuta 1999 päivätyllä kirjeellä.

II **Yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteestä**

(5) Tämä toimenpide täydentää sikojen keräyskeskuksia koskevia tiukennettuja hygieniasääntöjä. Uudet hygieniasäännöt ovat tarpeen klassisen sikaruton leviämisen estämiseksi. Muutetulla järjestelmällä pannaan osittain täytäntöön neuvoston direktiivi 64/432/ETY ([2]), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 97/12/EY ([3]), mutta siihen sisältyy myös lisävaatimuksia. Hygieniatoimenpiteistä on ilmoitettu tilapäisinä suojelutoimenpiteinä eläinlääkärin- ja kotieläinjalostustarkastuksista yhteisön sisäisessä tiettyjen elävien eläinten ja tuotteiden kaupassa 26 päivänä kesäkuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/425/ETY ([4]), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 92/118/ETY ([5]), 10 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaisesti. Koska Alankomaat haluaa tehdä toimenpiteistä pysyviä, niistä on ilmoitettu myös teknisenä eritelmänä (nro 98/0392/NL) teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY ([6]) mukaisesti, sellaisena kuin se on kodifioituna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/34/EY ([7]), jota on viimeksi muutettu direktiivillä 98/48/EY ([8]).

([2]) EYVL 121, 29.7.1964, s. 1977/64.
([3]) EYVL L 109, 25.4.1997, s. 1.
([4]) EYVL L 224, 18.8.1990, s. 29.
([5]) EYVL L 62, 15.3.1993, s. 49.
([6]) EYVL L 109, 26.4.1983, s. 8.
([7]) EYVL L 204, 21.7.1998, s. 37.
([8]) EYVL L 217, 5.8.1998, s. 26.

Kaikki sikojen keräyskeskukset ovat olleet suljettuina klassisen sikaruton puhjettua. Kaikki toimiluvat on peruutettu. Yritykset voidaan avata jälleen vain, jos ne hakevat uutta lupaa. Ne voivat saada uuden luvan vain, jos ne noudattavat uusia hygieniavaatimuksia.

Yritykset, jotka ovat valmiit mukauttamaan järjestelyjään, voivat saada investointitukea.

Yrityksille, jotka eivät halua noudattaa tai eivät kykene noudattamaan uusia hygieniavaatimuksia ja pysyvät sen vuoksi suljettuina, tarjotaan tukea toiminnan lopettamiseksi pysyvästi. Tukea saavien yritysten (osakkaat mukaan luettuina) on vakuutettava, että ne eivät osallistu välittömästi tai välillisesti sikojen keräyskeskusten toimintaan.

(6) Tarjottu tuki koostuu kahdesta osasta: tulonmenetyskorvauksesta ja korvauksesta omaisuuden menetyksestä.

(7) Tulonmenetyskorvauksena maksetaan 3,75 Alankomaiden guldenia sikaekvivalenttia ([1]) kohden, ellei vuositilinpäätöksen tai tilintarkastuskertomuksen perusteella voida osoittaa, että keskimääräinen tulomarginaali sikaekvivalenttia kohden on yli 0,75 guldenia, jolloin tukea voidaan korottaa enintään viiteen guldeniin sikaekvivalenttia kohden.

Mainittu laskelma perustuu riippumattoman konsultin laatimaan kertomukseen, josta käy ilmi, että voitto sikaekvivalenttia kohden vaihtelee 0,74 guldenista 1,28 guldeniin. Näin ollen katsotaan, että toimija saa yhdestä kerätystä sikaekvivalentista vähintään 0,75 guldenin tuoton. Tämä marginaali kerrotaan viidellä seitsemän vuoden tulonmenetysten korvaamiseksi ja korjataan noin 30 prosentilla, koska tuki saadaan jo nyt, kun taas tulot kertyvät vasta usean vuoden aikana. On mahdollista saada suurempaa tukea, jos voidaan osoittaa, että tosiasiallinen voittomarginaali on ollut suurempi.

Seitsemän vuoden tarkasteluaika perustuu myös konsultin kertomukseen, jossa on vertailtu erilaisia korvausjärjestelmiä. Koska olisi vaikeaa eritellä kullekin yritykselle oma korjauskerroin, objektiiviseksi kertoimeksi on määritelty 30 prosenttia.

(8) Korvaus omaisuuden menetyksestä perustuu riippumattoman asiantuntijan laatimaan arvioon, joka on ilmaistu tuottoarvon menetyksenä sikojen hankintaa, keräämistä, punnitusta ja kuljetusta varten tosiasiallisesti käytettyä neliömetriä kohden sekä pesutilojen ja keräyskeskukseen kuuluviksi katsottavien toimistotilojen arvioituna tuottoarvon menetyksenä, joka kerrotaan kymmenellä (kannattavuuskerroin, joka perustuu riippumattoman konsultin laatimaan kertomukseen), sekä arvioituna varaston arvona.

Jos keräyskeskusta käytetään myös muiden eläinten kuin sikojen käsittelyyn, korvausta omaisuuden menetyksestä ei myönnetä, koska muiden eläinten keräämistä voidaan jatkaa, ja siten omaisuuden menetystä ei katsota olevan.

Omaisuuden menetyksen arvioinnissa huomioitu varasto on tuhottava. Keräyskeskuksen omaisuutta ei saa missään tapauksessa käyttää sikojen keräyskeskuksen toiminnassa eikä kymmenen vuoden aikana toiminnan päättymisestä muiden eläinten keräyskeskuksen toiminnassa.

(9) Toimenpide on voimassa vuoteen 2001 (toimenpiteen voimassaoloa voidaan jatkaa ja maksuja voidaan suorittaa seuraavina vuosina, jos veronluonteisista maksuista saatavat tulot eivät riitä maksujen suorittamiseen vuonna 2001).

(10) Järjestelmästä on ilmoitettu Alankomaiden virallisessa lehdessä, ja se on siten tullut voimaan. Alankomaiden viranomaiset totesivat, että näin on tehty, jotta yritykset voivat tehdä perustellun päätöksen toiminnan lopettamisesta tai jatkamisesta. Hakemukset toiminnan lopettamiseen myönnettävän tuen saamiseksi oli jätettävä viimeistään 30 päivänä syyskuuta 1998.

Alankomaiden viranomaiset vakuuttivat kuitenkin, että toimenpidettä ei ole vielä pantu täytäntöön, koska tuelle tarvitaan Euroopan komission hyväksyntä sekä kansallisen tason hyväksyntä veronluonteisia maksuja koskevan asetuksen osalta.

(11) Tuensaajia ovat sikojen keräyskeskukset.

(12) Talousarvio vuosiksi 1999, 2000 ja 2001 on 10 miljoonaa guldenia vuosittain. Ministeriö maksaa 20 miljoonaa guldenia, ja loput 10 miljoonaa guldenia maksaa liha- ja karja-alan tuoteneuvosto, joka perii veronluonteisen maksun keräyskeskuksiin tuoduista sioista.

(13) Liha- ja karja-alan tuoteneuvosto perii veronluonteisia maksuja sikojen keräyskeskuksilta. Maksujen perusteena on hankittujen ja lastaamisen jälkeen edelleen kuljetettujen sikojen lukumäärä. Perittävä maksu on 0,40 guldenia porsaasta, 0,80 guldenia siasta ja 1,00 guldenia emakosta (kyseisiä määriä voidaan korottaa enintään 1 guldeniin, 1,50 guldeniin ja 2 guldeniin, mikäli maksuista saatavat tulot osoittautuvat riittämättömiksi). Keräyskeskus ei saa sisällyttää maksuja asiakkailtaan perimiin hintoihin. Maksut eivät koske maahantuotuja eläimiä.

([1]) Sikaekvivalentti on laskentayksikkö, jolla ilmaistaan keräyskeskuksessa pidettyjen sikojen keskimäärä vuosina 1994, 1995 ja 1996 ja jonka avulla voidaan tehdä sikojen välisiä vertailuja; enintään 45 kg painava porsas vastaa 0,45 sikaekvivalenttia, vähintään 45 kg painava teurassika vastaa yhtä sikaekvivalenttia ja vähintään 45 kg painava jalostussika vastaa 1,82 sikaekvivalenttia.

(14) Menettely on aloitettu seuraavista syistä:

Alankomaiden viranomaiset perustelevat tukea viittaamalla komission käytäntöön, jonka mukaisesti tuotannon lopettamiseen myönnetään tukea.

Komission vakiintuneen käytännön mukaisesti maatalousalalla pidetään yhteismarkkinoille soveltuvana tuotantokapasiteetista luopumiseen myönnettävää tukea, jonka määrä voi olla korkeintaan 100 prosenttia aiheutuvista kustannuksista, mikäli neljä seuraavaa edellytystä täyttyvät (ks. esimerkiksi tuet nro N547/96, N452/95, N47/95, N463/93 ja N458/94):

1) tuen on oltava kyseisen alan yleisen edun mukainen;

2) tuensaajan oman osuuden on oltava riittävän suuri;

3) on huolehdittava siitä, että tukijärjestelmää ei käytetä yritysten pelastamiseen ja rakenteiden uudistamiseen;

4) omaisuuden menetyksestä ja tulevista tulonmenetyksistä aiheutuvista tappioista ei saa maksaa liiallisia korvauksia.

(15) Vaikuttaa kuitenkin siltä, että tarkasteltavana olevassa asiassa Alankomaiden viranomaisten ehdottamat tuotannon lopettamista koskevat määräykset eivät ole riittävä perusta tukitoimenpiteen hyväksymiseksi. Kyseiset määräykset koskevat kyllä tuotannon lopettamista vapaaehtoisesti, mutta tarkasteltavana olevassa asiassa yritykset on jo suljettu lain nojalla. Jos tarjotaan korvauksia suljetuille yrityksille, jotka eivät kykene noudattamaan hygieniavaatimuksia, seurauksena voi olla liiallisia korvauksia ja jopa kaupan vääristymiä mahdollisilla uusilla markkinoilla (tai lähimarkkinoilla, joilla yritykset jo toimivat). Näin ollen asiaan ei näytä liittyvän kannustavaa vaikutusta, jota komissio tavallisesti edellyttää harkitessaan valtiontuen hyväksymistä.

Yritykset, jotka eivät kykene noudattamaan tai eivät halua noudattaa uusia hygieniavaatimuksia ja jotka lopettavat pysyvästi toimintansa yhtäältä uusista vaatimuksista aiheutuvien kustannusten ja toisaalta oletetun voiton vuoksi, tekevät komission mielestä tavanomaisen liiketoimintaan kuuluvan päätöksen. Uudet hygieniasäännöt näyttävät muodostavan tavanomaisen yritystoimintaan liittyvän riskin. Näin ollen varsinkin tulonmenetyskorvausta mutta myös mitä tahansa muuta korvauksen muotoa voidaan komission mielestä pitää liiallisena.

(16) Toinen syy menettelyn aloittamiseen oli korvauksen laskentatapa (tulonmenetys). Riippumattoman konsultin laatimasta kertomuksesta käy ilmi, että voitto sikaekvivalenttia kohden vaihtelee 0,74 guldenista 1,28 guldeniin. Tieto perustuu viiden Alankomaissa sijaitsevan sikojen keräyskeskuksen vuositilinpäätökseen. Keskuksia on yhteensä 48. Sikojen kerääminen on usein (vähäinen) osa yrityksen kuljetus-, liike- ja vientitoimintaa, ja vuositilinpäätöksestä ei ole aina mahdollista erottaa pelkästään sikojen keräämisen kannattavuutta, tai vuositilinpäätökset eivät ole käyttökelpoisia muista syistä (kuva saattaa vääristyä yksittäisten kirjanpitovientien tai merkittävien sivuelinkeinojen vuoksi).

Korvauksen määrittäminen näin pienen otoksen perusteella vaikuttaa komission mielestä tilastotieteellisesti kyseenalaiselta. Lisäksi komissio pitää kyseenalaisena sitä, että voittomarginaalin huomattavan vaihtelun vuoksi näiden viiden yrityksen välillä olisi mahdollista määritellä voittomarginaaliksi vähintään 0,75 guldenia ilman että se johtaisi liian suurten korvausten maksamiseen tietyille yrityksille.

(17) Näin ollen ehdotettu korvausjärjestelmä ei näytä komission mielestä perustuvan puolueettomiin perusteisiin, joten on mahdollista, että se johtaa lain nojalla liiallisiin korvauksiin.

(18) Edellä esitetyn perusteella komissio pitää ehdotetun toimenpiteen soveltuvuutta yhteismarkkinoille kyseenalaisena ja on päättänyt aloittaa menettelyn.

III **Asianomaisten huomautukset**

(19) Liha-, karja- ja kananmuna-alan tuoteneuvosto on esittänyt huomautuksen 29 päivänä kesäkuuta 1999 päivätyllä telefaksilla.

(20) Tuoteneuvosto viittaa olosuhteisiin, joiden vallitessa uusi järjestelmä otettiin käyttöön: siirtymäkauden järjestelmää ei käytetty. Uusilla säännöillä pyritään suojelemaan yhteiskunnallisia etuja ja sianliha-alan etuja. Tässä yhteydessä kuitenkin suhteellisen pienen keräyskeskusten ryhmän etuihin kohdistuu kohtuuttomia kielteisiä vaikutuksia.

(21) Alankomaiden korkein oikeus on antanut tätä vastaavassa asiassa tuomion, jonka mukaan oikeus korvaukseen on olemassa (tuomio 18 päivänä tammikuuta 1991 sianruokaa koskevassa asiassa). Kyseisessä tapauksessa asetettiin välittömästi kielto ruokkia sikoja keittiö- ja teurastusjätteillä, ja siihen sisältyi riittämätön korvausjärjestelmä. Korkein oikeus katsoi, että ministeri oli toiminut lainvastaisesti toteuttaessaan toimenpiteen ilman siirtymäkauden toimenpiteitä tai muita korvausjärjestelmiä.

(22) Kyseisen tuomion perusteella Alankomaiden hallituksella on velvollisuus korvata vahingot niille keräyskeskuksille, joiden oli lopetettava toimintansa.

(23) Tuoteneuvosto huomauttaa edelleen, että komission kanta, jonka mukaan keräyskeskusten, jotka eivät täytä uusia määräyksiä, olisi pitänyt joka tapauksessa lopettaa toimintansa, joten tukea ei tarvitse myöntää, on täysin väärä. Yritysten sulkeminen sikaruton seurauksena oli luonteeltaan vain väliaikaista. Kaikki asianomaiset yritykset täyttivät ennen sikaruton puhkeamista voimassa olleet vaatimukset, joten niiden oli mahdollista pitää lähtökohtana sitä, että ne voisivat jatkaa toimintaansa sikaruton jälkeen. Jos yrityksille, jotka eivät täytä

uusia vaatimuksia, ei olisi pitänyt myöntää tukea, koska ne olisivat kuitenkin lopettaneet toimintansa, täytyy silti ottaa huomioon, että tässä on kysymys päätöksestä, joka ei ole vapaaehtoinen ja joka on seurausta tiukennetuista hygieniavaatimuksista. Edellä mainitun korkeimman oikeuden tuomion perusteella ja siirtymäkauden toimenpiteiden puuttumisen vuoksi valtio on joka tapauksessa velvollinen korvaaman vahingon.

IV **Alankomaiden huomautukset**

(24) Alankomaiden viranomaiset ovat vastanneet seuraavasti 5 päivänä maaliskuuta 1999 päivätyllä kirjeellä komission kirjeeseen, jossa Alankomaille ilmoitettiin menettelyn aloittamisesta.

(25) Alankomaiden viranomaiset ovat sitä mieltä, että komissio ei ottanut riittävästi huomioon sitä, missä yhteydessä tukitoimenpide on hyväksytty. Sikaruton aiheuttamien vahinkojen seurauksena eläinlääkintä- ja hygieniasääntöjen tiukentamista pidetään tapana välttää tällaisia ongelmia tulevaisuudessa. Samalla sikojen keräyskeskusten määrää oli vähennettävä. Toimenpidepaketti oli toteutettava mahdollisimman pikaisesti, jotta riski voitiin minimoida. Kaikki toimiluvat on peruutettu, koska kauppa olisi joka tapauksessa pysähtynyt sikaruton puhkeamisen yhteydessä. Tavanomaisissa olosuhteissa olisi käytetty siirtymäkautta erityisesti siksi, että yritysten, jotka olisivat olleet jonkin aikaa toimimatta ja jotka eivät olisi siten saaneet myyntituloja, olisi pitänyt tehdä investointeja, joiden suuruus olisi joissakin tapauksissa voinut kohota miljoonaan guldeniin.

(26) Vastaava tapaus on 1 päivänä heinäkuuta 1998 käynnistetty järjestelmä, joka koski hygieniasäädöksiä tarttuvien tautien torjumiseksi ja kohdistui myös sikaruton torjumiseen. Tähän järjestelmään sisältyvät säännökset, jotka koskivat ajoneuvojen pesulaitteistoja ja desinfiointijärjestelyjä sikateurastamoissa, astuivat voimaan vasta 1 päivänä joulukuuta 1998, jotta sikateurastamoille voitiin tarjota mahdollisuus tehdä tarvittavia investointeja ja asennuksia.

(27) Komissio on väärässä katsoessaan, että hygieniavaatimusten tiukentaminen on erillään mukautustoimenpiteistä. Vaatimusten tiukentaminen niin, että vaikutus on välitön, on mahdollista ainoastaan, jos mukautustoimenpiteet hyväksytään. Komission viittaukset Alankomaiden korkeimman oikeuden tuomioon ja siihen, että ”pelkkä markkinavoimien vapaa toiminta ilman tukitoimenpidettä ei saisi mahdollisia tuensaajia omaksumaan sellaista toimintatapaa, joka vaikuttaisi näiden tavoitteiden saavuttamiseen”, eivät ole tässä yhteydessä olennaisia, koska tukea pidetään välttämättömänä sen vuoksi, että ilman sitä ei ole mahdollista tiukentaa vaatimuksia niin, että vaikutus olisi välitön.

(28) Ei voida myöskään sanoa, että sulkeminen olisi vapaaehtoista ja pysyvää. Ilman viranomaisten toimenpiteitä kaikki keräyskeskukset olisivat voineet jatkaa toimintaansa. Komissio on oikeassa huomauttaessaan, että ei voida varmuudella sanoa, olisivatko toimijat kuitenkin olleet aikeissa käynnistää uudelleen toimintansa, mutta tämä ei ole oleellista. Kaikki tuotannon lopettamiseen liittyvät tukijärjestelmät on tarkoitettu sellaisia toimijoita varten, jotka ovat valmiit lopettamaan tuotannon tietyillä ehdoilla. Vaikuttimet, jotka ovat tällaisen järjestelmän hyödyntämisen taustalla, ovat itsessään epäoleellisia (lukuun ottamatta sitä, että tukijärjestelmä ei saa toimia pelastus- tai rakenneuudistustukena). Ehdotettu tukitoimenpide on siten sen politiikan mukainen, jota komissiolla on tavallisesti tapana soveltaa tuotannon lopettamista koskevien järjestelmien tapauksessa.

(29) Alankomaiden viranomaiset ovat ilmoittaneet 27 päivänä toukokuuta 1999 päivätyllä kirjeellä seuraavista muutoksista korvausjärjestelmään. Komission huomautusten johdosta 14 yritystä on tutkittu tarkemmin. Tutkimus on osoittanut, että joissakin näistä yrityksistä voittomarginaali on pienempi kuin järjestelmään sisältyvä 0,75 guldenin vähimmäismäärä.

(30) Siksi korvaus muutettiin 2,5 guldeniksi sikaekvivalenttia kohden (alkuperäisen 3,75 guldenin asemasta), paitsi jos vuositilinpäätöksen tai tilintarkastuskertomuksen perusteella voidaan osoittaa, että keskimääräinen voittomarginaali sikaekvivalenttia kohden on enemmän kuin 0,50 guldenia, jolloin korvausosuutta korotetaan vastaavasti korkeintaan 5,75 guldeniin sikaekvivalenttia kohden (alkuperäisen 5 guldenin asemasta).

(31) Alankomaiden viranomaiset ovat vastanneet 30 päivänä heinäkuuta 1999 päivätyllä kirjeellä tuoteneuvoston kirjeeseen. Vaikka tuoteneuvosto tukee Alankomaiden hallituksen kantaa, hallitus ei pidä viittausta Alankomaiden korkeimman oikeuden tuomioon soveltuvana. Alankomaiden hallituksen mielestä on kyseenalaista, vastaako tämä asia sitä asiaa, jota korkein oikeus aikaisemmin käsitteli. Joka tapauksessa Alankomaiden hallituksen mukaan se, onko Alankomaiden hallitus Alankomaiden lainsäädännön mukaan korvausvelvollinen, ei ole oleellinen asia sen määrittelemiseksi, onko järjestelmä yhteismarkkinoille soveltuva.

(32) Alankomaiden viranomaiset vahvistavat, että oikeuden tuomiosta, johon on viitattu, käy ilmi, että viranomaisilla ei ole ilman muuta oikeutta tiukentaa määräyksiä ottamatta huomioon muita etuja. Alankomaiden hallitus on sitä mieltä, että keräyskeskuksia koskevien hygieniasääntöjen tiukentaminen ei johda vahingonkorvausvelvollisuuteen. Alankomaiden hallitus pitää hallinnollisesta näkökulmasta katsottuna siirtymäkauden puuttumista tärkeimpänä perusteena ehdotetulle tukijärjestelmälle, jonka katsotaan siten soveltuvan yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan nojalla.

V **Arviointi toimenpiteestä**

(33) Sianliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 29 päivänä lokakuuta 1975 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2759/75 [1], sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 3290/94 [2], 21 artiklassa säädetään, että jollei kyseisessä asetuksessa toisin säädetä, tällä alalla sovelletaan perustamissopimuksen 92—94 artiklaa (nykyisiä 87—89 artiklaa).

(34) Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohtaa sovelletaan sillä edellytyksellä, että toimenpiteet tuottavat yritykselle taloudellista etua, jota sillä ei olisi ollut tavanomaisessa yritystoiminnassa, että tuki myönnetään tietyille yrityksille, että tuen myöntää jäsenvaltio tai että se myönnetään valtion varoista ja että tuesta on merkittävää hyötyä jäsenvaltioiden välisessä kaupassa.

(35) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa 106–120/87 (Asteris ja muut) [3] 27 päivänä syyskuuta 1988 antaman tuomion mukaan tuki ei ole perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa (nykyisen 87 artiklan 1 kohdassa) tarkoitettua tukea, jos korvausta voidaan hakea kansallisen oikeuskäytännön perusteella.

(36) Tuoteneuvoston huomautusten ja Alankomaiden lainsäädäntöön tehdyn viittauksen johdosta tulee selvittää, onko tämä toimenpide oikeastaan tukitoimenpide. Toimitettujen tietojen ja Alankomaiden korkeimman oikeuden päätökseen tehdyn viittauksen mukaisesti Alankomaiden viranomaisilla olisi oikeudellinen velvollisuus käyttää siirtymäkautta tai korvausjärjestelmää viranomaisten asettamia velvollisuuksia koskevan yhdenvertaisuusperiaatteen nojalla. Alankomaiden korkein oikeus on todennut, että äkillinen kielto käyttää tähteitä ei ole tavanomainen yritysriski hyväksytyille ja määräysten mukaisesti toimiville yrityksille. Vaikka kielto käyttää tähteitä katsotaan eläinten terveyden kannalta sääntöjenmukaiseksi toimenpiteeksi, ministeri toimii sääntöjenvastaisesti, jos ei käytetä sellaista järjestelmää, jossa kyseisille yrityksille annettaisiin mahdollisuus mukautua tai että niille tarjottaisiin korvausta muulla tavoin, jos mukautuminen ei ole mahdollista. Valtion täytyy korvata kärsityt vahingot. Taustalla on ajatus, että koko sianliha-ala hyötyi tästä toimenpiteestä (afrikkalaisen sikaruton riski vähenee), samalla kun uudet toimenpiteet olisivat kohtuuttoman kovia tiettyjen siankasvattajien (jotka käyttävät rehuna pelkästään tähteitä) kannalta. Tässä tapauksessa sikojen keräyskeskuksilla on kohtuuttoman vaikeaa, kun taas tiukennetut hygieniasäännöt hyödyttävät koko sianliha-alaa.

(37) Alankomaiden viranomaiset eivät pidä Alankomaiden korkeimman oikeuden tuomiota itse asiassa oleellisena sen määrittelemiseksi, soveltuuko toimenpide yhteismarkkinoille, mutta toteavat kuitenkin epäsuorasti, että on olemassa oikeudellinen velvollisuus käyttää siirtymäkauden toimenpiteitä tai korvausjärjestelmää, ja painottavat, että mukauttamistoimenpiteitä ei voida nähdä erillään hygieniasääntöjen tiukentamisesta ja että niistä kumpikaan ei ole mahdollinen ilman toista.

(38) Alankomaiden viranomaiset ovat huomauttaneet, että siirtymäkauden puuttuminen on hallinnollisesta näkökulmasta katsottuna tärkein peruste ehdotetulle tukijärjestelmälle. Alankomaiden viranomaiset ovat osoittaneet, että keskukset, jotka eivät lopeta toimintaansa, voivat saada investointitukea. Samalla nykyisellä toimenpiteellä on laajennettu investointitukitoimenpiteen soveltamisalaa kattamaan investoinnit, jotka on tarkoitettu järjestelyjen mukauttamiseen. Investointitoimenpiteen perusteella myönnettävä summa voi olla korkeintaan 500 000 guldenia. Summa on keskimäärin 304 000 guldenia ja vähintään 78 000 guldenia. Nykyisessä toimenpiteessä on kysymys summasta, joka on korkeintaan 1 738 000 guldenia, keskimäärin 741 000 guldenia ja vähintään 34 000 guldenia. Alankomaiden viranomaisten mukaan ero tukisummien välillä on oikeutettu. Sillä, että tuotanto lopetetaan kokonaan, on itse asiassa vakavampia seurauksia kuin sillä, että toimintaa jatketaan järjestelyjen mukauttamisen jälkeen. Alankomaiden viranomaiset viittaavat lisäksi siihen, että yritykset saavat itse valita toiminnan lopettamisen ja yrityksen toiminnan mukauttamisen välillä. Koska tietyt yritykset jatkavat toimintaansa, voidaan olettaa, että tuki tarjoaa investointijärjestelmän puitteissa riittävän korvauksen siitä, että siirtymäkautta ei ole.

(39) Tässä tapauksessa korvausta maksetaan vain niille keräyskeskuksille, jotka lopettavat toimintansa pysyvästi, kun taas muut keskukset eivät saa samaa korvausta, vaikka ne ovat joutuneet samanlaiseen tilanteeseen (toiminnan väliaikainen lopettaminen ilman siirtymäkautta, jonka aikana yritykset voisivat mukautua uusiin hygieniasääntöihin). Alankomaiden viranomaiset ovat huomauttaneet, että on olemassa investointitukijärjestelmä niitä yrityksiä varten, jotka haluavat mukautua ja jatkaa toimintaansa. Siksi molemmat toimenpiteet yhdessä pitäisi katsoa toimenpiteiksi, joiden puitteissa kaikille keräyskeskuksille tarjotaan korvausta siitä, että tiukempien hygieniasääntöjen täytäntöönpanossa ei ole siirtymäkautta.

(40) Kun ajatellaan näiden kahden toimenpiteen eroja (muun muassa saatavilla olevia tukisummia), on vaikea katsoa nämä toimenpiteet saman korvausjärjestelmän osiksi. Ehdotettua toimenpidettä täytyy siksi pitää perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena. Vaikuttaa siltä, että kaikki perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan edellytykset täyttyvät: tuki tarjoaa taloudellista etua yrityksille, jotka eivät olisi saaneet yrityksilleen tätä etua tavanomaisessa tilanteessa; tukea myönnetään tietyille yrityksille, ja se rahoitetaan valtion

[1] EYVL L 282, 1.11.1975, s. 1.
[2] EYVL L 349, 31.12.1994, s. 105.
[3] Kok. 1988, s. 5515, 24 kohta.

varoista; lisäksi tuki uhkaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska tuki vahvistaa asianomaisten yritysten kilpailuasemaa muihin yhteisön alueen yrityksiin nähden. Siksi tulee selvittää, voidaanko sallia poikkeaminen yleisestä periaatteesta, jonka mukaan valtiontuki ei sovellu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

(41) Kyseisessä määräyksessä tarkoitettu valtiontuen kielto ei ole kuitenkaan ehdoton. Perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitettuja poikkeuksia ei selvästikään voida soveltaa tässä tapauksessa. Alankomaiden viranomaisten huomautusten perusteella ei myöskään ole pääteltävissä, että tuki käytettäisiin perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseen. Mitä tulee perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohtaan sisältyviin poikkeuksiin, täytyy selvittää, onko tässä tapauksessa kysymys perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetusta toimenpiteestä, joka voi edistää tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä. Siksi täytyy selvittää, ovatko Alankomaiden viranomaisten esittämät perustelut riittävät, jotta tämän toimenpiteen tapauksessa voitaisiin hyväksyä poikkeus.

(42) Kuten edellä mainittiin, Alankomaiden viranomaiset ovat viitanneet komission käytäntöön, jonka mukaisesti tuotannon lopettamiseen myönnetään tukea (ks. johdanto-osan 14 kappale). Komissio on kuitenkin ilmaissut pitävänsä tätä perustelua kyseenalaisena, koska kannustava vaikutus puuttuu, minkä perusteella komissio on aloittanut perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 730/79 (Philip Morris) [1] 17 päivänä syyskuuta 1980 antamassaan tuomiossa hyväksynyt sellaisen periaatteen, että jäsenvaltion yrityksille myöntämä tuki voidaan hyväksyä poikkeukseksi perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen poikkeussäännösten nojalla ainoastaan siinä tapauksessa, että komissio voi todeta, että tuki vaikuttaa jonkin kyseisissä määräyksissä mainitun tavoitteen saavuttamiseen, kun tuensaaja ei voisi saavuttaa sitä omin voimin tavanomaisessa markkinatilanteessa (ks. myös komission päätös 89/661/ETY (Alfa Romeo) [2]). Jos myönnettäisiin poikkeus sellaiselle tuelle, joka ei vaikuta millään tavalla tällaisten tavoitteiden saavuttamiseen tai joka ei ole välttämätön sitä varten, se tarkoittaisi, että tietyissä jäsenvaltioissa yritysten toimintaa suosittaisiin yksinkertaisesti vahvistamalla niiden taloudellista asemaa epäoikeudenmukaisella tavalla, joka saattaisi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua, ilman että perusteena voitaisiin käyttää Euroopan yleistä etua, kuten perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan nojalla edellytetään.

(43) Alankomaiden viranomaisten tavoitteet tässä asiassa ovat moninaiset: he haluavat tiukentaa hygieniasääntöjä ja samalla supistaa sikojen keräilykeskusten määrää (48 keräyskeskuksesta suljetaan 35), jotta jäljelle jäävät keskukset suurenisivat, mikä parantaisi laatua ja vähentäisi eläinlääketieteellisiä riskejä, ja tämä kaikki tapahtuisi taloudellisesti terveellä alalla. Keräyskeskusten määrän supistamista pidetään oleellisena asiana, koska kyseiset keskukset voivat myös olla sairauksien lähteitä.

(44) Aloittaessaan menettelyä komissio huomautti, että vaikuttaa siltä, että yritykset, jotka eivät kykene noudattamaan tai eivät halua noudattaa uusia hygieniavaatimuksia ja jotka lopettavat toimintansa pysyvästi, tekevät tavanomaisen liiketoimintaan kuuluvan päätöksen. Tukea toiminnan lopettamiseen tällaisissa olosuhteissa ei voida periaatteessa hyväksyä, koska uudet hygieniasäännöt ovat tavanomainen yritystoiminnan riski.

(45) Toiminnan lopettaminen hygieniasääntöjen tiukentamisen johdosta täytyy kuitenkin nähdä sellaisten laajempien toimenpiteiden yhteydessä, joilla pyritään vähentämään eläinlääketieteellisiä riskejä supistamalla keräyskeskusten määrää ja siten vaikuttamaan alan kehitykseen.

Tukea myönnetään investointeihin, jotka on tarkoitettu järjestelyjen mukauttamiseen vastaamaan uusia hygieniasääntöjä, mutta tällainen tuki itsessään ei varmasti riitä täydentävän tavoitteen saavuttamiseen eli sikojen keräyskeskusten määrän supistamiseen, joka vaikuttaa myös eläinlääketieteellisen riskin vähenemiseen. Tämä eläinten terveyteen liittyvä näkökohta oikeuttaa myöntämään tukea tuotannon lopettamiseen pysyvästi.

Tukitoimenpidettä täytyy arvioida kahtena toimenpiteenä, jolloin tukea myönnetään sekä järjestelyjen mukauttamiseen että tuotannon lopettamiseen pysyvästi. Keräyskeskuksilla on ollut selvästi mahdollisuus valita, mukauttavatko ne järjestelyjään vai lopettavatko ne toimintansa pysyvästi, samalla tavalla kuin jos niitä ei olisi suljettu viranomaisten toimenpiteen johdosta. Tuki toimii selvästi yrityksille kannustimena toimia tavalla (sulkeminen), jolla ne eivät olisi muuten toimineet. Siksi tuki voidaan katsoa toimenpiteeksi, jolla on kannustava vaikutus.

(46) Vaikuttaa siltä, että muut edellytykset, jotka komissio hyväksyy tuen myöntämiselle tuotannon lopettamiseksi, on tässä tapauksessa täytetty:

1) Tuen on oltava kyseisen alan yleisen edun mukainen. Tuki koituu koko alan hyödyksi.

2) Tuensaajan oman osuuden on oltava riittävän suuri. Tuensaajan täytyy lopettaa kaikki toimintansa keräyskeskuksena.

3) On huolehdittava siitä, että tukijärjestelmää ei käytetä yritysten pelastamiseen ja rakenteiden uudistamiseen. Tukea ei myönnetä yrityksen taloudellisen tilanteen perusteella.

[1] Kok. 1980, s. 2671.
[2] EYVL L 394, 30.12.1989, s. 9.

4) Omaisuuden menetyksestä ja tulevista tulonmenetyksistä aiheutuvista tappioista ei saa maksaa liiallisia korvauksia. Muutetussa korvausjärjestelmässä, jonka perustana on paljon suurempi määrä yrityksiä (14 yritystä 48:sta), myönnetään huomattavasti pienempiä (vähimmäismäärältään) korvauksia, joten liiallisista korvauksista ei ole kysymys.

(47) Komissio katsoo edellä esitettyjen seikkojen perusteella, että Alankomaiden hallituksen ehdottamat tukitoimenpiteet edistävät taloudellista toimintaa kyseisellä alalla. Siten toimenpide on perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukainen,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Toimenpide, jonka Alankomaat aikoo toteuttaa sikojen keräyskeskusten rationalisoimiseksi, soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

Näin ollen toimenpide hyväksytään.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Alankomaiden kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 8 päivänä joulukuuta 1999.

Komission puolesta

Franz FISCHLER

Komission jäsen